

Obsah knihy

- Smrť kráľovnej
- Nezvaný pán na Uhrovci
- Bitka pri Rozhanovciach
- Nebezpečné tajomstvo opáta Ladislava
- Česká cesta
- Zlaté mesto kráľa Karola
- Zlý osud Feliciána Zacha
- Zvolen Veľkého kráľa
- Medené mesto
- Koniec Veľkého kráľa
- Stiborov hrob
- Husitská kráľovná
- Nepriateľ za hradbami
- Dlhá vojna uhorských kráľov

Ukážka z knihy

Smrť Žigmunda Luxemburského

Po Stiborovej smrti pripadol obrovský majetok synovi, Stiborovi mladšiemu. Bol to vzdelaný človek, absolvent Karlovej univerzity. Na jeho dvore sa úradovalo aj po slovensky, vznikla tam najstaršia listina napísaná vtedajšou slovenčinou, slovakizovanou češtinou.

Prvá listina je málo zaujímavá, je to dlžobný úpis, ale druhá, napísaná v Skalici 14. apríla 1432, adresovaná starším vojenského tovaryšstva v Hodoníne, je literárnou lahôdkou. „Slyšíme, kterak by Jan z Vrbna, ten zrádce, falešný, zrádný, bezectný, nešlechtný biednik a samorostlý z kurvy syn, služebníkum našim psal, chce naše cti utrhnúti, jakožto pes zlý, kterýž by rád člověka dobrého přes plot ukusil a nemůže, takéž on, zradiv nás falešně a nešlechtně o náš zámek, jakožto jest v královstvím uherském, polském, v Rakousech i v Morawie mnohým dobrým lidem vědomo...“

Nie je to ukážka vysokého dvorského štýlu ani jemnej diplomacie, no aj tak svedčí o vzdelaní Stibora mladšieho, koniec koncov absolventa Karlovej univerzity. Viacerí historici predpokladajú, že spomínaný list napísal vlastnoručne, a to je obrovská zmena. Gramotnosť nebola v tých časoch samozrejmosťou – veľa šľachticov z najvyšších aristokratických rodín sa podpisovalo iba krížikom.

A práve za Žigmunda sa uhorskí šľachtici v širšom meradle po prvý raz dostali do západnej Európy, do styku s vyspelejším a vyvinutejším prostredím, lebo, žiaľ, Uhorské kráľovstvo, a teda aj dnešné Slovensko, bolo v porovnaní so západnou Európou chudobné a zaostalé. Keď sa uhorskí rytieri stretli s výkvetom západnej spoločnosti na koncile v Kostnici, museli si uvedomiť svoju zaostalosť a chudobu. V západnej Európe už dávno jestvovali rytierske romány a kurtoázna lyrika, v Uhorsku, aj to len na priamu objednávku, vzniklo iba niekoľko kroník. Nebolo čitateľov, nebolo pre koho písať... Až v druhej polovici Žigmundovej vlády sa jeho rytieri rozhládli po Európe. Boli s ním v mnohých európskych krajinách, niektorí až

v Anglicku, a vtedy došlo k zmene v myslení, narástol záujem o vzdelanie, šľachtici začali svoje deti posielat' na univerzity, obklopovali sa luxusnými predmetmi, umeleckými dielami.

Hádám aj to možno pokladať za Žigmundov prínos k našim dejinám.

V roku 1434, dvadsať rokov po smrti otca, Stibor mladší nečakane zomrel. Vdovy a siroty to v tých časoch nemali jednoduché, a platilo to aj o Stiborovej manželke Dorote a dcére Kataríne. Mladší Stibor zanechal testament, ale kráľovskí právnici ho spochybnili, bezbranné ženy pripravili o dedičstvo, dokonca aj o rodový Beckov.

Žigmund sa v tom čase zdržiaval prevažne v zahraničí. A slávil svoj vrcholný úspech: stal sa novým českým kráľom.

Dlho ním však nebol...

Ochorel, a keď pocítil, že sa blíži jeho koniec, vybral sa z Prahy na cestu do Uhorska, ktoré považoval za svoju vlasť. Ako už vieme, nedošiel do cieľa, zomrel takmer na hraniciach, v Znojme. Ale kým sa to stalo, 8. decembra 1437, deň pred smrťou, v posledný deň svojho úradu, prikázal spísať listinu, ktorou hrad Beckov daroval rytierovi Pavlovi Bánfimu, a to pod podmienkou, že sa zosobáši so Stiborovu vnučkou Katarínou. A tak sa Stiborovci na Beckov opäť vrátili. Kráľ Žigmund akoby nechcel odísť na druhý svet s dlžobou voči svojmu rytierovi, aj keď ten už bol dávno mŕtvy.

Je to krásny príbeh rytiera a jeho kráľa, ale, ako to už býva, skutočnosť býva nekrásna. Katarína zomrela a stiborovská sága sa skončila. Stibor sa mohol stať slovenským kráľom, a dočkal sa nevďaku.

Ale to už vieme. Príbehy dávnych čias sa k nám vracajú v troskách, nezriedka falošné, nepravdivé, skreslené, niekedy s absurdnou pointou.